

Werken aan burgerschap op school

De ALPO-student als change-agent

Aanleiding

Studenten Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs (ALPO)

↓ worden ↓

Academische leraren

↓ met als ↓

Beoogde rollen:

1. lesgeven aan hun eigen groep
2. (mede)initiator zijn van vernieuwingsprocessen in de school (*change agent*) (Van der Wal-Maris et al., 2012).

Hiaat

De rol van de *scientist-practitioner* als *change-agent* komt volgens studenten en alumni in de huidige opleiding niet of nauwelijks aan bod, waardoor kennis en vaardigheden die voor deze voortrekkersrol nodig zijn, niet eigen worden gemaakt op stage.

Ontwerp

In nauwe samenwerking met alumni is een module Burgerschapsvorming ontwikkeld (→) waarin studenten worden uitgedaagd op hun stageschool de rol van *change-agent* op te pakken (vgl. Ericsson & Pool, 2016; Van der Heijden, 2017; Van Veen et al., 2010). Hierbij stellen zij zichzelf leerdoelen passend bij de eigen zone van naaste ontwikkeling.

Doel

De student krijgt zicht op en wordt vaardiger in zijn rol van academische leraar als *change-agent*. Scholen verkrijgen *tegelijktijd* een bij hun visie passend aanbod burgerschapsvormend onderwijs.

Onderzoeksvragen

In hoeverre helpt de module burgerschap derdejaars ALPO-studenten zicht te krijgen op de eigen beheersing van vaardigheden die nodig zijn voor de rol van academische leraar als change agent bij onderwijskundige veranderingen?

Deelvragen

- In hoeverre biedt de module studenten zicht op de rol van academische leraar als *change agent*?
- In hoeverre biedt de module studenten zicht op de vaardigheden die nodig zijn voor de rol van academische leraar als *change agent*?
- In hoeverre helpt de module studenten daadwerkelijk zicht te krijgen op de eigen beheersing van vaardigheden die nodig zijn voor de rol van academische leraar als *change agent*?

Onderzoeksofzet

Om zicht te krijgen op de onderzoeksvragen worden op verschillende momenten gedurende de module gegevens verzameld van studenten. Uitspraken, observaties, vragenlijsten en reflecties worden geanalyseerd om tot een conclusie te komen. Instrumentenconstructie en dataverzameling vindt plaats door een vierdejaars ALPO-student in het kader van haar bachelor scriptie.

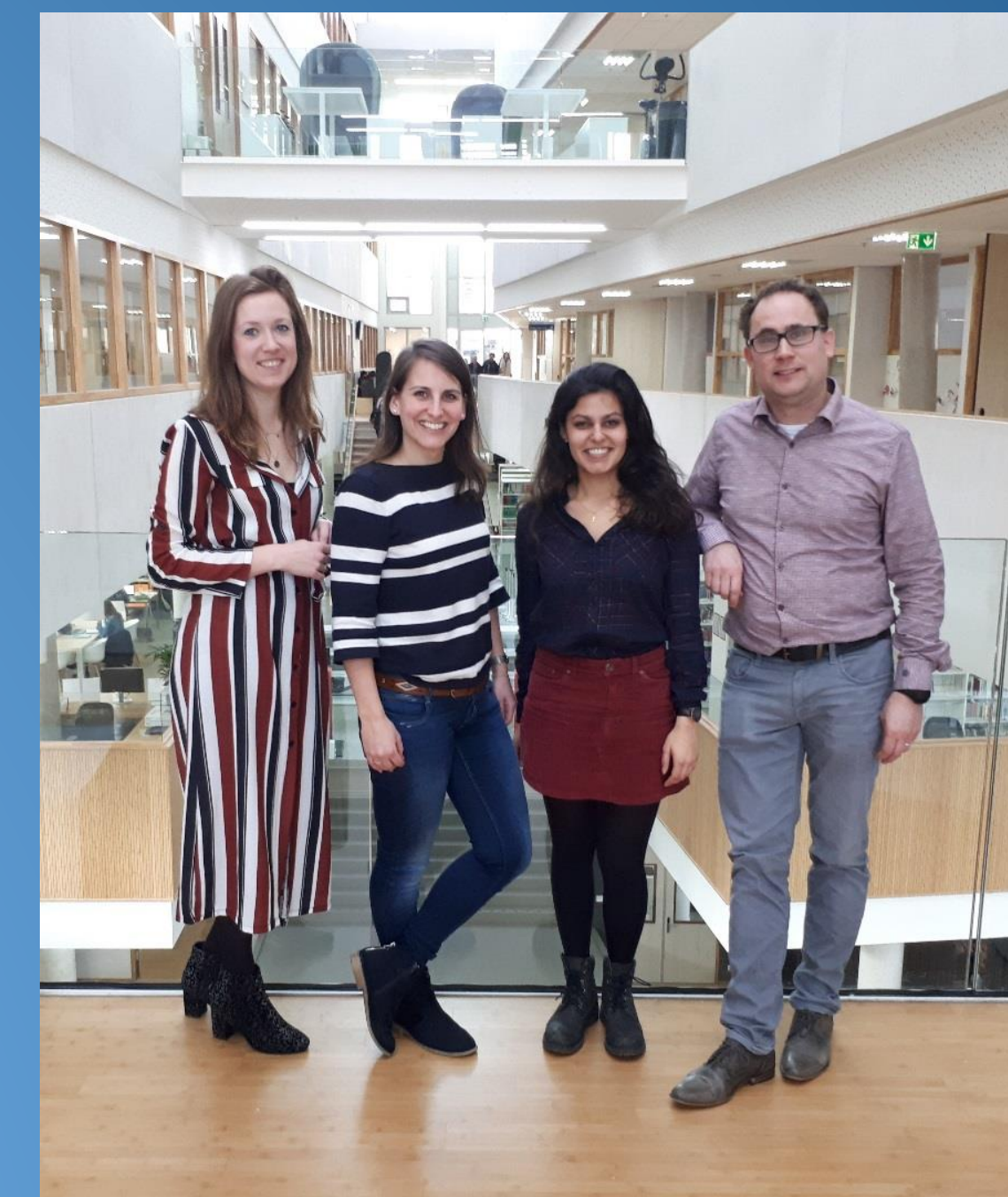
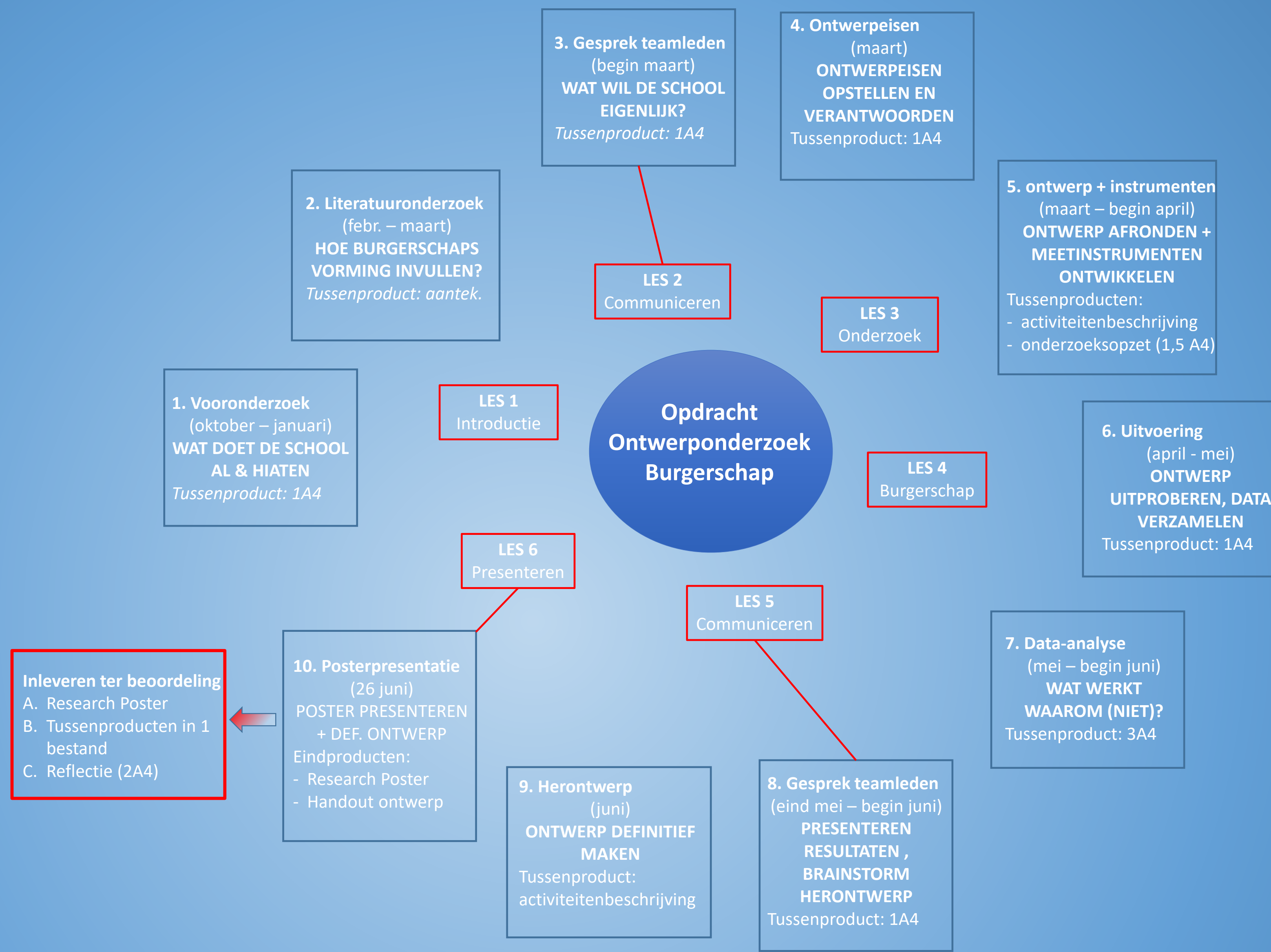
Referenties

- Ericsson, A. & Pool, R. (2016). *Peak: Secrets from the new science of expertise*. Bodley Head
- Heijden, M. van der (2017). *Teachers who make a difference. An investigation into teachers as change agents in primary education*. Assen: Van Gorcum.
- Veen, K. van, Zwart, R., Meirink, J. & Verloop, N. (2010). *Professionele ontwikkeling van leraren. Een reviewstudie naar effectieve kenmerken van professionaliseringsinterventies van leraren*. Leiden: ICLON.
- Wal-Maris, S.J. van der, Geldens, J.J.M. & Beijaard, D. (2012). Motieven, verwachtingen, leerconcepties en leeroriëntaties van reguliere en academische studenten aan lerarenopleidingen basisonderwijs bij aanvang van de studie. *Pedagogische Studiën* 89, 255-271.

Eerste bevindingen

(o.b.v. uitvoering tot nu toe)

- Derdejaars studenten zijn zich nog nauwelijks bewust van de klasoverstijgende rol als *change agent* die zij als academische leraar kunnen hebben. Voor velen was dit een *eye-opener*, iets om over na te denken ook. Een enkeling ziet niets in deze rol.
- Leiding nemen in een team voelt onwennig en is spannend. De ervaringen zijn echter overwegend positief. Training op communicatie en verandermanagement wordt gewaardeerd.
- Deze module is de eerste kennismaking van studenten met *ontwerponderzoek*. Dit vraagt om meer begeleiding dan vooraf gedacht. Met die extra begeleiding ontstaan mooie onderzoeken.
- Uitvoeren van de opdracht moet naast veel andere verplichte zaken. Tijdplanning in een semester is (te) krap.
- Eerste (voorzichtige) conclusie: module voorziet in behoefte en maakt zichtbaar dat belangrijke vaardigheden voor de rol van de academische leraar als *change-agent*, zoals verandermanagement en ontwerponderzoek, doorheen het curriculum vaker mogen terug komen.

v.l.n.r.

Inge Thielen, academische leerkracht basisschool St. Martinusschool, Millingen a/d Rijn

Hilde Motz, academische leerkracht vrijeschool 't Kleurenbos, Oss

Tirza Schut, 4^e jaars student ALPO HAN/RU

Fedor de Beer, lerarenopleider en onderzoeker, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (fedor.debeer@han.nl)

